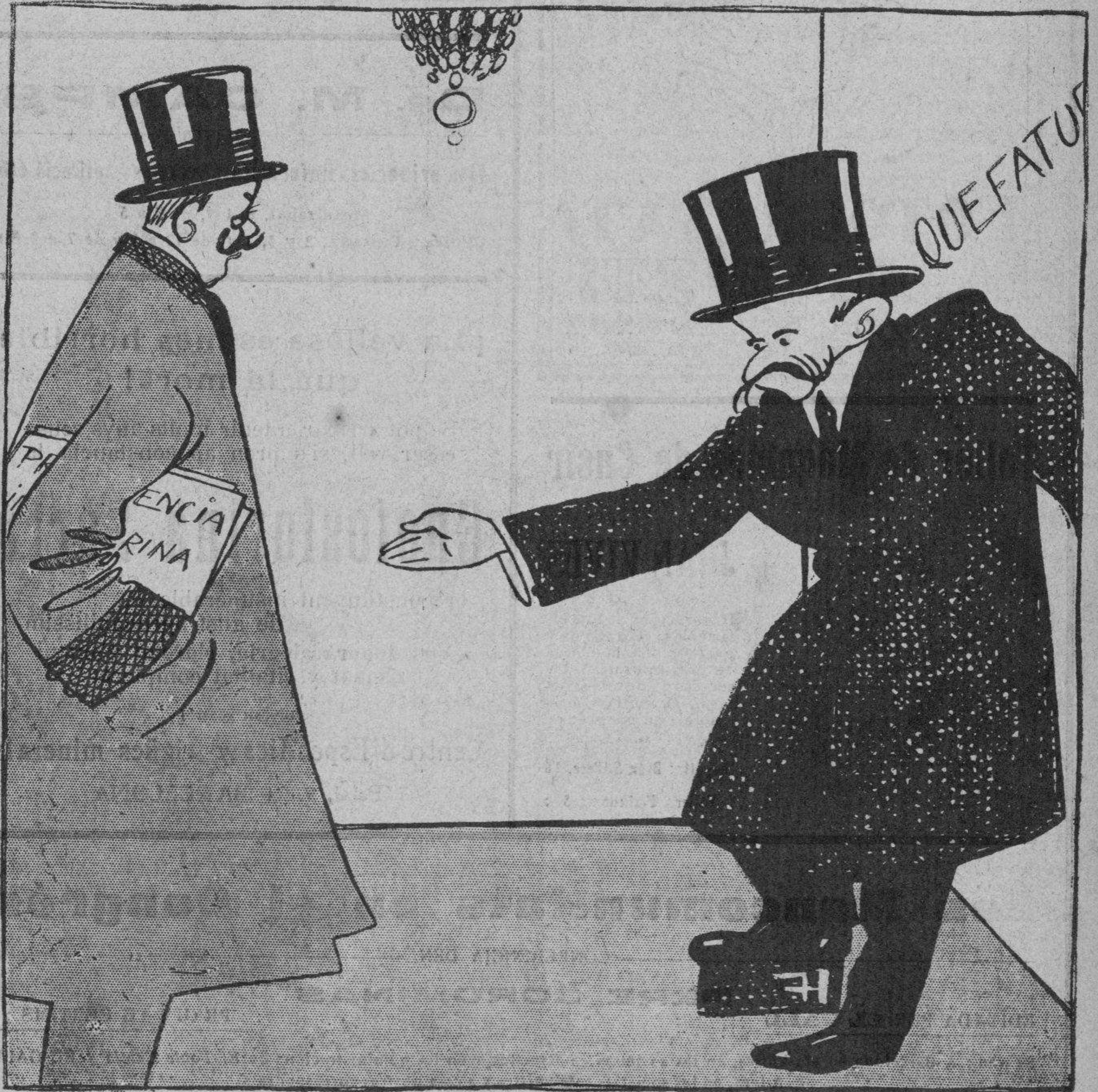

EL GATIBO

En Garcia Prieto: No't descuidis de que la presidencia es interina.

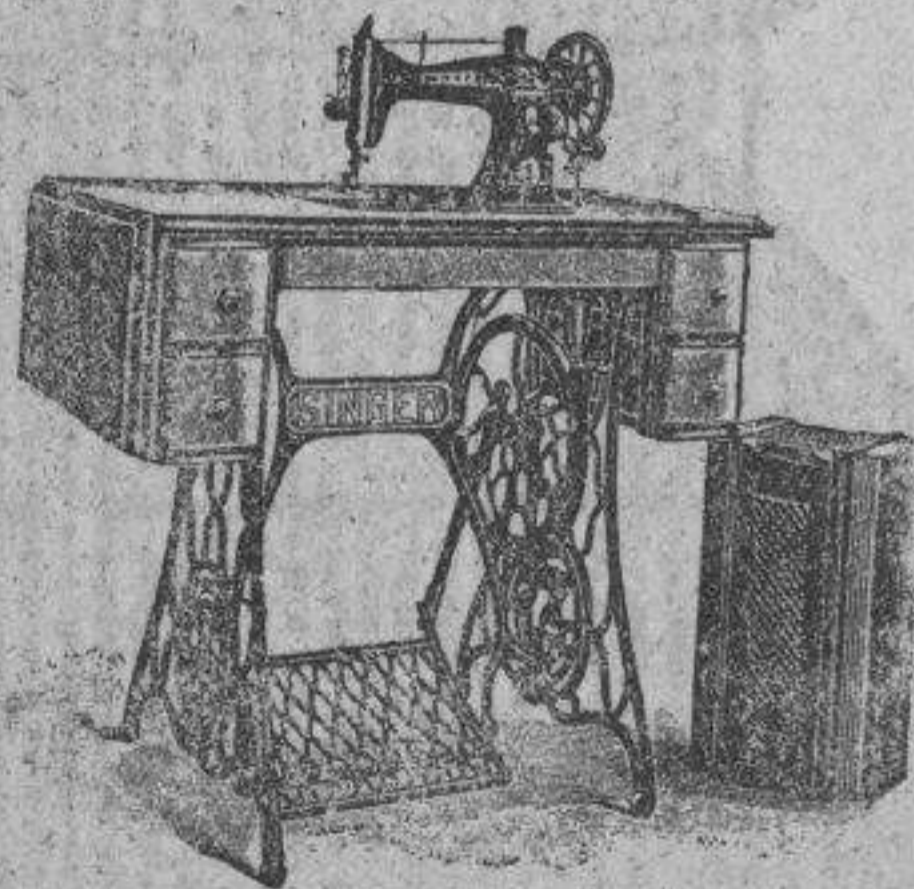

FOTOGRAVATS
A. JOARIZTI
 CONSELL DE CENT 289.
 BARCELONA

Taller de Màquines de Cusir

DE

JOAN VIVES

Reparacions de tots els sistemes. Compra y proporciona la venda de màquines usades y accessoris de tots sistemes. Garantia y economia en els preus

Despatx: Baix S. Pere, 16

: Taller: Freixures, 8 :

MUNDIAL PALACE

Concerts Santos tots els dies

Coberts desde pessetes 3'50
 Els divendres, bouillabaise

Dissabtes, menú corrent y vegetarià

DR. M. CAMPS

ESPECIALISTA

Vies urinaries - Enfermetats secretes - Aplicació 606

Mendizábal, 6, 1.er, de 3 a 5

Clínica: Fusteria, 2 y 4, 1.er, de 12 a 1 y de 7 a 9 nit

¡ La vellesa es mes horrible
 que la mort!

Se pot arribar a tenir molts anys sense
 esser vell, si's pren ab constancia la

Enofosforina Serra

reconstituyent insuperable,
 de gust agradabilíssim

Vos donará alegria, claretat d'enteni-
 ment y vitalitat complerta

Dipòsit general

Centre d'Específics y Aigües minerals

Pelai, 9. — BARCELONA

Les Mancomunitats en el Congrés

CONFERENCIA DEN

PERE COROMINAS

EDITADA PER EL GALL

:: PREU : 15 CÉNTIMS ::

Se ven : A Barcelona en els kioscs, en les societats catalanistes y en les administracions de *El Poble Català* y EL GALL
 A fora, en les societats catalanistes y a casa nostres corresponsals

LES DEMANDES A L'ADMINISTRADOR

Després de la tragedia

DESPRÉS de l'assassinat den Canalejas y seguint a la gran emoció que'l mateix produí a Catalunya, ha vingut la preocupació de nostra terra, per lo que pugui venir darrera de la tragedia.

Y lo que ha vingut ha estat lo que nosaltres ja preveiem, però que sembla que a alguns a sorprés bona cosa.

Am la pujada al poder del comte de Romanones ha quedat arreconat el projecte de Mancomunitats y aixís novament burlada Catalunya en les seves ansies.

Però això a nosaltres no'ns sorprèn. Aquet no es un agravi aïllat, sino un altre dels molts agravis que sempre, seguidament, anem rebent del centre. La burla de lo de las Mancomunitats no es més que una persistencia en la linia empresa de menyspreu, d'odi declarat a tot lo que son aspiracions patriótiques de Catalunya. ¿A qué extranyarnos, doncs? Es el mateix cas de lo de les Notarías, es el mateix de la llengua nacional bandejada de tot arreu, es el mateix de la desigualtat en el pago de la contribució de sang, es el mateix de Catalunya esquarterada...

¿Per qué doncs esvalotar y posar el crit al cel per l'abandó del projecte de Mancomunitats? ¿Es que per ventura son les Mancomunitats, tot el catalanisme? ¿Es que potser hem de portar an el nostre poble un estat d'excitació porque les Mancomunitats no s'aproven, quan no se li vol portar per la befa constant que's fa del seu idioma nacional, per la postergació del seu dret secular?

Sí, protestèm, però en nom de nostre catalanisme, del que no hem abandonat mai, de la suma de tots aquets agravis que's repeteixen un día y un altre día y entre'ls quals el de les Mancomunitats no es pas el més trascendental.

¿Peró qui son els que protestan?

Coneixemnos.

Ara a la plassa de la Cucurulla se senten frenètics, y les enrabiades que es prenen allí, se tradueixen am titulars a tota plana en *La Veu de Catalunya*. Ja s'ha montat, segons sembla, la campanya, y aquí tenim als que de l'oportunisme n'han fet una doctrina política, disposats a llensar al carrer, contra en Romanones, an aquells que no hi volgueren llensar quan en Maura, ab tot y que

l'odiós mallorquí ha dirigit contra Catalunya tants o més agravis que no l'actual quefe del poder executiu d'Espanya.

Ara se recorden de protestar, ara volen portar al carrer les lluites y les estridencies... Qui anirà a lluitar després de cinc anys d'oportunisme, que ha castrat els entusiasmes; després de cinc anys de política d'equívocs, de pastelegis, de conxorxes am les grans empreses y amb els polítics desaprensius; després de disoldre a cops de cadira an els que s'atreveixen a cantar *Els Segadors*, en ple Turó Parc; després d'haver enfundat la bandera barrada desantla al quarto dels mals endressos, pera posar en son lloc una creu d'Isabel la Católica?

Nosaltres hi anirèm porque hi hem anat sempre. Y tornarem a cantar *Els Segadors*, encare que tinguem d'aixecar contra la forsa pública els barrots que encara quedin de les cadires desfetes al Turó Parc pels redactors de *La Veu de Catalunya*. Hi anirèm, no pel projecte de Mancomunitats en sí, sino porque'ns trovem devant d'una nova befa, devant d'un nou agravi. Nosaltres anirèm a protestar; els de la Lliga es més prudent que's quedin a casa ja que després d'haver renegat de tota estridencia, els crits no podran sortirlosi de la gola. Les Mancomunitats per nosaltres, no son més que un projecte administratiu dintre'l qual Catalunya podia desarrotllarse sense tantes trabes com en el present; pero no son el catalanisme, aquesta reivindicació integral de la causa nacional del nostre poble. Per aixó mai varem plegar la bandera pel sol fet de trovarnos devant del projecte del difunt Sr. Canalejas.

Y avui, en aquestes circumstancies podem cridar més que mai. Creïcm en la sinceritat den Canalejas, però creïem també que un que n'hi havia de sincer, ha desaparegut y que de Madrid mai podrem obtenirne res que no'ns guanyem nosaltres a forsa de biceps.

Y'ls biceps no s'adquireixen ab la conducta equívoca dels homes de la Plassa de la Cucurulla. Ab aquesta conducta han tret del seu costat a tots els catalanistes, porque la presencia d'ells els hauría destorbat en les combinacions oportunistes que's portaven entre mans y avui ¿quins seràn dels que'ls segueixen, els que surtin al carrer a manifestar la seva protesta? ¿els seus aliats, els cacics? ¿les estúpides classes neutres?

Veusaquí com el mal d'uns, si haguessim estat tots prou febles pera seguir determinades conductes, avui el pagaria desgraciadament tot Catalunya.

El general Pagés Bum-bum

QUAN va comensar la guerra dels Balkans, a la *Veu*, ex antimilitarista, van creure que la nota del dia era la qüestió bel·licosa, y van encarregarla a un pobre subjecte que, aleshores de la derrera carlinada era confident de la partida del Nas-ratat y, per lo tant, enten en qüestions de milícia.

Nostre home emprengué la tasca, y'l cert es que van comensar a ojrlí que ho feya bé. Ja n'hi hagué prou pera desencadenar l'indignació de'n Pagés y Rueda, qui no pot sufrir que alabin a ningú.

Y desde aleshores cada tarde espera que siguin a la redacció en Prat de la Riba, en Xenius, en Xiró de Sarrià y altres contertulis constants. Y quan hi son tots, en Pagés agafa un diari estranger, fa veure que s'hi encaparra y tot d'un plegat exclama:

— ¡¡Ah!!... ¡¡oh!!... ¡es important!... ¡¡importantíssim!!... A veure, Morató, els mapes... els mapes desseguida...

En Morató, prou acostumat a tractar ab maniàtics, li deixa'ls mapes tot somrient mefistofèlicament.

Y en Pagés agafa'l mapa dels Balkans y torna a dir:

— ¡Està clar!... mireu: Uskub... Salónica... Pritlip... Prizrend... mireu; aquí hi ha un torrent, aquí hi ha un riu, aquí hi ha un congost, aquí hi ha un altre congost... si passen per la dreta y tomben per l'esquerra y volten la montanya y passen el riu, els búlgars son a Constantinobla.

Y, rabiosament, se posa a escriure quartilles y més quartilles, donant consells estratègics als búlgars.

Y al cap de dos dies s'enfutisma.

— Els búlgars son uns morros de c... son uns bbburrus... uns bbburrus... no fan res del que jo'ls deia... son uns bbburrus...

Y no cal dir la barrila que fan els redactors, els administradors, els mossos, els caixistes y fins la portera y'ls cotxeros del co-tat, de la transformació den Pagés y Rueda en un estratega. Perque l'home s'ho ha pres en serio y's passa l'estona — sobre tot si hi ha gent — encaparrat amb els mapes, y a vegades fins ne talla d'altres diaris y'ls esten sobre la taula pera que tothom ho vegi.

A més, se dedica a parlar de canons, de fusells, d'ametralladores, de forts, de glacis, de contraescarpes (que confón am les escarpres dels mestres de cases), d'atacs y contraatacs y, com que té tant talent bèlic com en Cabré, de la Lliga, y com en Sans Cabré, de Sant Andreu, l'home vinga escriure articles y més articles... fins que se'n adonà de que no'ls hi publicaven. Y aleshores parà d'escriure.

Però dona conferencies al Continental y fins un dia, comentant les derrotes turques, recorda que «també Juli Cèssar havia perdut, a vegades, tota l'artilleria».

Y segueix essent guerrero y fins quan trova als pocs amics que li resten, els saluda militarment.

Per això quan atravessa l'impremta de la *Veu*, amb el barret al clatell, la mirada furiosa y picant de talons, els caixistes diuen per lo baix:

— Ja passa'l general Bum-bum.

Consti, doncs, que'l motiu aquet no es invenció de EL GALL.

Ja ve de lluny

Aixó de que hi hagi regidors que arrepleguin lo que'ls vingui a ma, se veu que's cosa vella.

Diuen d'un escriptor distingit, que ha fet estudis per arxius, que ha descobert lo que portem dit més amunt, o sigui que, en aquesta mai prou alabada Barcelona, sempre hi ha hagut conseller amic de moblar-se la casa amb els mobles dels demés.

Y ¿mai dirien contra lo que's giraven els consellers d'altre temps?

Doncs, contra'ls cetrills d'oli que servien per alimentar els llums de la població.

Ben cert, devant d'aquest fet, alló de que, «qui no pot segar espigola».

Perque, ves qui volen que ara's giri contra un modest cetrill d'oli, haventi «Barcelonesa d'Electricitat» y Mercat de Sant Josep, y Escorxadors, y Dos Rius, y les terres d'Argentina per poguer fer viatges, y tramvies, y tantes y tantes altres coses, que unten els dits, sense necessitat de manejar oli.

De segur que si catxegessen a un regidor d'aquets de la fusta dels de *no fueron habidos*, en lloc de trobarli un cetrill d'oli, li trobarien una bombeta eléctrica. ¿Per qué es més net y més cómodo? No, perque'ls temps s'ho porten, y «cada cosa en son temps, com les figues per l'agost».

Músiques

AQUESTA setmana, ha sigut un torbellí: quartet *Renaixement* cada dia; estrenos al Liceu, *Otello*, *Cavalleria*, *Pagliacci*, concerts d'en Schelling al Principal; qué se jò, tot era anar de l'un costat al altre, esverat sempre, entrant y sortint, sortint y entrant d'un lloc al altre.

¿Cosos notables? Moltes: en primer lloc els quatre jovincels del *Renaixement* que cada dia ho fan mellor; després un senyor que's diu Viglione Borghese en el Liceu, que cantant *Otello* y *Pagliacci*, escoltà sorolloses ovacions; altre, en Schilling, al Principal, veritable virtuós del piano. Tot bó, senyors, tot bó, menys el tenor que cantà la *Cavalleria*: ¡¡quin tenor!! En el Liceu, no contents ab fer ópera forsa sovint, ens han donat darrerament un ballet molt capritxós, en el que hi prenién part la primera ballarina Srta. Schaerdoner y el primer ballari Sr. Biancifiori, junt ab les nenes de la Pauleta y amb un grapat de nenes italianes que han vingut a ajudar a les d'aquí. Al ò era un paradís terrenal. Aquella criatura tan moníssima, la Schaerdoner, ens distragué de la música, tenintnos embadalits emb els seus elegantíssims passets y voltes, remolins y salts, que creguin que era el «non plus ultra». Llástima que s'acabès tan aviat.

També el Sr. Biancifiori, ens feu rodar el cap amb aquell seguit de voltes y recontrevoltes, salts y punts, que creguin que encara es l'hora en que no he entés com s'ho pot fer.

Quina setmana, aquesta; ab gaires de seguides, aviat, aviat a l'altre barri.

SETTRAUS

A través dels Cines barcelonins

El Saló Catalunya

COMENSÉM proclamant que aquest «cine» es la darrera paraula del cine a Barcelona, a Espanya; aduc, a Europa... Era de llamentar que al primer mercat de películes del mon no hi hagués un hermós local, emplantat en la més famosa de les places. Y ya veieu, am totes aquestes excelencies els preus clàssics no han sigut alterats: 50 centims la preferencia, un ralet l'entrada general... Seieu en butaques; us saluden els empleats quan hi entreu; us guarden els abrics; us donen un programa de películes amb arguments y

tot; en dies feiners us hi podeu passar la tarda sencera y en dia de festa fervos un agradable tip de esperar colzejantvos am l'aristocracia aficionada. Elegancia, comoditat y economia; heusaquí'l lema d'aquet «cine».

Les mamàs hi duen a les tendres filles més confiadament que a altres llocs: al «Saló Catalunya» corre una púdica estisora que pren la mida justa dels petons y les abressades: podriem dir que'ls gestes d'amor massa perllongats, extraordinaris, son en part substituïts per punts suspensius... Es el mateix sistema ja tan usat en noveles sicalíptiques, y que jo no recomano gaire; sovint va més eullà l'imaginació d'una noieta aristocràtica que la realitat escursada per uns punts suspensius o unes estisores pudibondes: posar les coses am totes ses lletres sempre es un límit.

Al costat del «Saló» de que ara parlo té Mister Pearson les seves oficines; tots aquells automòvils — set o vuit — que s'arreglaren en aquella acera pertanyen a la «Canadienca»: ho dic pera que no imaginés algú que tot aquell luxe de locomoció pertanyia als agremiats del «Saló Catalunya...» A cadascú lo sen.

Les taquilleres son col·locades en unes vitrines diminutas sense sostre molt aprop de la porta... Sempre que me les miro se'm posa peli de gallina; penso: ¡quin fret deuen patir pobres noies, quietes dintre'ls vidres, tantes hores! ¡D-uen tenir peus y mans gelats! Si fos ric els hi enviaria un escalfa peus, guardant l'incògnit, es clar, perque sino ja no tindria gracia.

UN CÍNIC

— ¿ Me vol dar foc ?
— No hi arribo.

— Les veig fomudes les Mancomunitats.
— Com les vol veure pobretes, després de passar tants mesos entre diputats y senadors.

Presó

HA ingresat a la presó, víctima de la llei de Jurisdiccions, el redactor de *El cor del Poble*, senyor D. Josep M.ª Labraña.

Sentim vivament el contratemps y'ns oferim a l'emprisonat, aixís com a la redacció de *El cor del Poble*, per lo que convingui.

Diputat

ENCARE mai havíem pogut endevinar perquè en Farguell era diputat a Corts. Per ésser diputat, nosaltres ens deiem, se deu haver de tenir talent, oratoria, o molts diners y en Farguell no té cap de aquestes condicions, ni's pot dir que perteneixi en cap fracció política perquè ¡ves, que hi enten el diputat per Berga amb aixó de política y d'ideals! Ell vol ésser de la Lliga, encare que mai hagi entés que significava y que era aquesta entitat, pró com a la Lliga hi cap tothom...

Aquest dia ho varem preguntar a un elector del districte que'l va votar y que den Farguell en té el mateix concepte qu'en tenim nosaltres. Ja veuràs, ens va dir, en Farguell, ens estalvia molts viatges a Barcelona, ell ens gestiona els assumptos particulars, y ve a ésser com un recader; s'encarrega d'enviarnos tot lo qu'ens falta de la ciutat. Per aixó el votem perquè quan, per exemple, uns casats necessiten una dida ja saben qui's cuidarà de cercarla am sols escriureli quatre ratlles, y fóra haver de fer viatges a Barcelona.

Confesem que pensant aixís els electors de Berga, la saben molt llarga, amb un vot ja saben que tenen un agent a Barcelona.

Malgrat tot pera'l llument del districte; més els hi valdria tenir un diputat tant *eloqüent* com don Dalmacio.

Les serpetes

ENS sembla que ja es hora de fer punt y aturarnos. D'un quant temps ensà en la política catalana no ha quedat res senser. No hi ha hagut prestigi que no hagi estat rosegat.

Però cal reconeixer que en tots els partits, fora de quan s'han iniciat dissidencies en els mateixos, s'han rebut els atacs y les agressions an els seus homes, d'un mon exterior al mateix, mai de dins la propia cosa.

Aquest espectacle quedava reservat a la « Unió federal Nacionalista Republicana », que sembla talment que tingui dintre d'ella algun element posat a posta pera pertorbarla y excindirla. Y aixó es tan més dolorós quan avui representa l'esquerra l'única forsa política de caràcter catalanista, de les que actüen a Catalunya. Per aixó ens en dolèm, per aixó ens en lamentèm, perquè seria de dordre, que l'única forsa política catalanista que'ns queda d'ensà d'aleshores que'n Martí Julià declarava: « Que'l catalanisme s'ha quedat sense dreta », desaparegués, o al menys s'afeblís, mercès a la conducta tèrbola d'alguns dels seus militants.

Aquestes consideracions ens les sugereix un article publicat fa pocs dies en determinat setmanari, que a sí mateix se diu d'esquerra catalana, y en el qual hi han conceptes altament injuriosos per persones tan dignes com D. Pere Coromines y D. Joaquim Lluhi Rissech.

Encara hi han classes, senyors. Y aquets dos homes observen, tan privadament, com públicament, una conducta prou recta, pera que ningú pugui atrevir-se fins an ells.

Si'ls de l'esquerra toleressin que per més temps persisteixin entr'ells les serpetes verinoses, se trobaràn que quan hauràn de menester un prestigi pera que'ls condueixi a la victoria, no'n tindran cap que no tingui l'honra entelada.

El Conde de Romanones

D. Alvaro de Figueroa es fill d'un senyor qu'era molt ric y tenia molt mal geni.

El noi, quan era noi tampoc era cap model de cordura; aixis un dia en que's passejaven en cotxe amb el seu senyor papà el xicot (avui comte de Romanones), feu una rebequeria, y son pare empitat el llenca daltabaix del vehicol.

—¡Ai! ¡ai! ¡ai!

—Correu, cuiteu—cridava el pare esverat, —mireu que té la criatura.

Res, una cama trencada que no saberen o no pogueren afegirli bé.

El bon senyor del seu pare el feu recullir y al veurel invàlid, sense recordarse que no li havia pagat la quinta l'amillorà en contra dels seus germans.

Bé l'hi han anat els negocis a D. Alvar. Si son pare n'hi deixa sis ell ja'n té vintiquatre.

Desplantacions a Cartagena, mines a la Unión y fins illes al Mar Menor.

Bé l'hi han anat les qüestions polítiques al Sr. Conde de Romanones que, ministre amb en Sagasta, no ha deixat de serho mentres governessin els lliberals (?) (¡güau! ¡güau! güau!) com no fos per enfilars a la cadira de president del Congrés.

En Romanones s'assembla a n'els cocheros de plassa en portar als diputats amb un trot d'enganya senyor, y a les tortugues en arribar a lloc primer que les llebres per coix que vagi y per humitat que fassi.

Com qu'es persona a que tot surt bé, la mort de'n Canalejas ha fet que pugués enfilarse al lloc de director del Estat espanyol qu'ocupa avuy.

El seu primer acte de governant ha estat desdirse de l'aprobació del projecte de Mancomunitats.

Catalunya n'ha restat encantada del tal gest.

D'are en endevant el comte de Romanones pot contar am totes les nostres simpaties.

De totes maneres, que vigili. Que recordi el mal geni de son pare (q. a. c. s.) y que tingui un cert temor de que la suau Catalunya no s'enfadi y'l llenca del carro del govern, trencantli l'altra cama.

— No mes jugavem, home, no mes jugavem.
— Si; vosaltres jugaveu y jo he perdut.

De la meva despesa

I

En el número de la passada setmana s'hi publicava un treball forsa agradable, en el que cantava les excel·lències que enclou la vida a les cases de despeses de la nostra cada vegada més estimada Barcelona.

L'articulista deia que certament les despeses més típiques no són les d'estudiants; pera que la serietat y l'autonomia hi regnin es precis que hi hagin dependents del comerç y algún botiguer.

Jo, que estic a una despesa aont tots som o fem d'estudiants, me crec amb l'autoritat suficient pera observar que si allà ont hi han botiguers y dependents del comerç la serietat es la que regula cada un dels actes de la vida dels despesers, cosa que no passa allà ont tots son estudiants, com nosaltres, en cambi dubto que en lloc com a la meva despesa se realisi amb més entusiasme y's compleixi amb més convicció'l principi de l'autonomia individual. Tant es així que's meus companys y jo estèm plenament convençuts que si tots els catalans haguessin assolit el grau de llibertat humana que nosaltres gaudim, la solució del problema de Catalunya fora joc de poques taules, perque l'autonomia de la patria ens vindria com per art d'encantament.

Si alegre y sumament agradable es la vida a les despeses d'estudiants, en cap com en la meva s'hi compleix aquest principi que tant bé encaixa amb l'edat y professió nostres.

Pera descriure amb alguns detalls les nostres epopeies es precis que sigui una mica ordenat en els meus relats, encare que a casa no coneguém l'ordre; per lo tant, permeteume que fassi una mica d'història.

Era l'any passat, que ocupavem un pis gran y bastant fosc d'un carrer molt estret y curt del barri de la Plassa Nova (després ens trasladarem, junt amb la mateixa despesera, al carrer que ara vivim, situat als voltants del Pi).

Constituïem la despesa quatre individus: un estudiant de pintor, un de farmacia, un cabo de sanitat que estudiava per metge, y el que escriu aixó, també estudiant de medicina, y que per lo que pugui ésser, ja desde ara'm poso a la disposició de vostès, puig penso acabar la carrera aviat.

Com que tots som fills de la mateixa població, una important ciutat fabril, no molt llunyana de Barcelona, ens coneixíam ja de petits, aixís es que entre nosaltres l'amistat era absoluta.

No passava lo mateix amb lo que's refereix al modo d'ésser de cada un; sense por a equivocarme, puc dir que tants despesers com erem, tants caràcters que's manifestaven; en una paraula, erem homes de caràcter, inclús el fill de la casa, el més curiós de tots nosaltres, un bon xicot que no sé pas el temps que fa que diu que té 23 anys, y que may ha pogut llegir la seva partida de baptisme, perque no's troba enlloc; un gran admirador de Shakespeare y Víctor Hugo y un furibond reventador den Xenius; no més pren part en discussions d'assumptes literaris o filosòfics y es el que més crida, y si amb la dialèctica no aconseguix convencer al contrincant, lo qual sempre es aixís, posa desseguida en joc tots els ressorts del seu organisme privilegiat, que li responen amb una precisió admirable, y entre crits tartamudejats y sorolls estranys a l'oïdo y a tota discussió, però que mai arriben a ofendre'l sentit de l'olfat, consegueix que'l deixin amb la paraula a la boca, amb lo que ja's dona per convençut. Pera acabar, no més cal dir que se sab de memoria tots els versos den Bartrina, y es un xicot tant magre, que l'ombra del seu cos queda reduïda a una lleugera penumbra, donat el comentament de transparència que disfruta.

En Rafel, l'estudiant de pintor es, d'entre tots els altres, el que's presta a una descripció més interessant. El símptoma que sobressurt més del seu caràcter es el gran predomini que demostra del seu sistema nerviós sobre tots els demés sistemes de l'organisme, això'l fa ser d'un temperament excitat y inquiet; per poca cosa se suifura; a voltes, alguna d'aquestes excitacions les empren amb tal furia que arriba en un moment donat fins a perdre la respiració, féntseli impossible poguer cridar: en aquest punt, supleix la paraula amb desmesurades gesticulacions y comensa a caminar furiós amunt y avall de l'habitació, topant amb tots els mobles y papers de dibuix y teles de pintar que, en desordenats pilots, té escampats per tota la seva cambra.

Es un cas digne de recomanarse als neurópates.

Roqueta

— No, aquí no ho vui que m'en fassis de petons; no'ns veu ningú.

Políticament parlant, es de la dreta, acérrim cam-
bonista y entussiasta de l'escola d'habilitats de la
Lliga; no cal dir que això motiva, tot sovint, les
més vives discussions entre éll y jo, que soc soci del
«C. N. R.» del carrer de Pelai y estic inscrit en el
cens de l'U. F. N. R.

En l'actual dispesa hi té una taula d'escriure,
assobre de la qual, y adossat a la paret, hi ha un
étagère pera llibres en el que, per tot adorno hi
figuren un crani humà forsa deteriorat y un pot
antic de farmacia; ne tenia un altre d'igual, però
un dia va agafar una de les seves tantes enrabia-

des, motivada perque jo m'entretenia a pintar un
bigoti al crani, y agafant el pot l'arremet contra la
taula fentlo tot a miques. Apart de tot es un exce-
lent amic, y com que ja'l coneixem, entre tots pro-
curém evitarli disgustos y ferli la vida tranquila y
agradable.

Me faltava dir que, en certs moments, es un per-
fecte romàntic y perteneix a l'escola noucentista.

En contraposició an en Rafel, hi ha en Valentí,
l'estudiant de farmacia; aquest disfruta d'un ca-
ràcter qu'es la veritable antitesi del primer, fora'l
perfecte tipo d'apotecari, sino que crec que pensa

— Quedat, quedat...

— No puc, dona, no puc. Tinc d'anar a Constantinobla ab don Lluís Sedó, pera veure si arreglem la pau, abans no hi arribin els búlgars.

deixar la carrera pera un altre professió. La seva mania, durant el curs, qu'es quan està a Barcelona, consisteix en anar al cine, però han d'haverhi atraccions, així es que's passa la major part del temps entre'l « Doré » y el « Palau de l'Ilusió ». Quant arriben les vacances, s'en va a les finques de casa seva, fent la vida de l'home primitiu; el seu únic sport en aquells dies, es la cassa, essent el terror dels cunills, perdius y demás animals de pel y ploma que per aquells espessos boscos se críen.

Donat aquest caràcter apacible y despreocupat que'l caracteriza, actúa sempre de fré y am tó conciliador en els moments en que les disputes, que sobre problemes polítics tot sovint sostenim en Rafael y jo, han arribat en el seu període més àlgit. An aquesta acció calmant, també hi contribueix, moltes vegades, l'altre dispeser, el cabo de sanitat, si es que, com passa tot sovint, no vigilant prou en ésser oportú en les paraules, dona lloc a que encare s'enmaranyi més la cosa. No obstant, sempre li queda com a recurs, pera fernos desistir de la discussió, el comensarnos a explicar l'estatística de dones que porta conquistades d'ensà que llueix

l'uniforme milicià, lo qual es una veritable especialitat seva. A Horta, al Guinardó, a Sans, a Gràcia, a Sant Andreu y fins crec a Sant Joan Despí, té cors femenins que estan glatint per ell, sense comptar am les dones que constantment està rendint per les Rambles y Axample de la ciutat; això sí, ho admet tot: *desde la humilde sirvienta a la arrogante y lujosa dama.*

Apart de tot, s'ha de confessar la seva ingenuïtat o poca tàctica en aquestes qüestions, filla, sens dubte, de la seva exagerada mania de conqueridor. Aquesta ingenuïtat va ésser explotada per en Miquelet, el fill de la dispesera, en una de tantes ocasions en que'l cabo intentava posar en pràctica les seves habilitats donjoanesques:

Era una nit del curs passat; havien sortit junts el cabo y en Miquelet, y quan ja cap al tart se disposaven anar a dormir, se topen en ple Paralelo amb una xicota de mirada provocadora, cos esbelt, ben vestida, en fí un tipu excelent que an el cabo li va semblar irresistible; ell, davant de tant bella cosa, s'atura, se gira y no tenintne prou de seguir-la am la mirada, se decideix *ipso facto* a acompanyarla. Ja tenim an en Miquelet y el cabo cap al carrer de Sant Pau; la dona atravessa la Rambla y ells al darrera, enfila pel carrer del Cardenal Casañas y ells també; per fi entra en una taberna-bar del mateix carrer, cantonada al den Roca, y ells fan igual.

Després d'entrar a la taberna, y no gosant encare seure a la mateixa taula ont hi havia la xicota, ho feren a la del costat; en Miquelet desseguida pensà: aquesta es la meua, y tot fent veure an el cabo la necessitat de pendre quelcom pera no fer un paper ridícul, se feu servir un regular respó que en Miquelet devorava mentres el cabo dirigia alguna miradeta expressiva a la veïna, creientse poder ésser ben aviat el posseïdor de tanta bellesa.

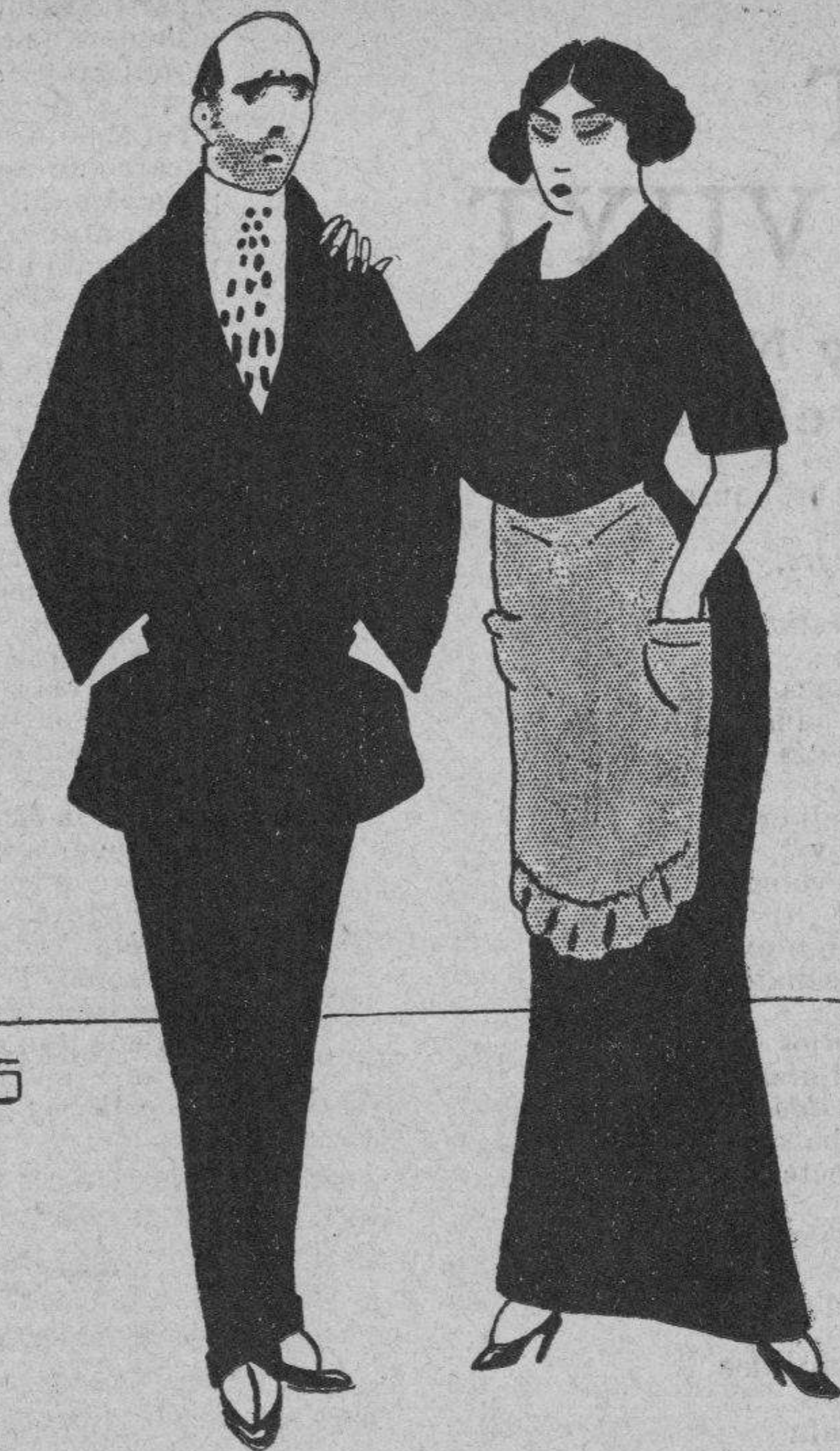
Quan en Miquelet acabava de resseguir amb el pa la mica de suc que quedaba en el darrer plat, entrà un senyor a la taberna que fou festosament rebut per la dona que en aquells moments tenia sugestionada la mirada del nostre milicià.

Fent brasset y estretament acostats, sortiren la dona y el senyor arribat abans, y en Maquelet demanant el compte l'entregà an el cabo que màquinalment y am la major decepció feu efectiu el seu import. Val a dir que el fill de la dispesera hi té la ma trencada en fer aquestes coses.

(Continuarà)

FINUS

DESPRÉS DE LA CULPA

— ¡Ai, senyoret!, que dirà la senyoreta quan se'n enteri, ella que mai n'ha pogut tenir cap.

El reformisme municipal

HAVIA cridat l'atenció de tota persona entesa que en Ricart, quefe del reformisme municipal y home que mai havia obert la boca, parli ara en cada ocasió que se li presenti com si fos ja un professional de la oratoria. Ell per cada cas trova la frase justa: encara que sigui un senzill m'adhiero.

El cas ha intrigat perque no pot precisament explicar-se amb alló de que «tot es comensar». Y després de buscar y estudiar sobre les causes que podien produir aquell devassall de acadèmica oratoria, s'ha pogut trobar amb el què, de la cosa.

Se tracta de que an en Ricart li fan els discursos, quan hi ha temps de ferlos hi. Si no n'hi ha, ve alló del m'adhiero. Pero no es precisament l'autor dels discursos, el qui fins ara tothom ha vingut creient: en Lluís Companys, xicot de totes prendes, encara que reformista. No. L'autor es un altre que si bé, ab la modestia que'l caracterisa procura amagar l'incògnit, nosaltres donarèm el seu nom, per exemple de les generacions futures.

Se tracta del célebre esperantista D. Rómul S. Rocamora, petit y bigotut, neòfit reformista, encara que empaltat de possibilisme, perque tal com se'l veu, te més anys que Matussalèm. O sigui tants com el possibilisme.

D. Rómul, cansat de nadar per les aigües de tots els partits, s'ha fet darrerament reformista, convenut de que, ell, intelectual de professió, seria en la terra del reformisme, que ho es de cecs, el rei indiscutible, com a borni també indiscutible.

Y, *aun no asamos...* arribar y colocació *al canto*. ¿Que li farem fer — diuen que deia en Miró — que li farem fer an aquet *portento*? Va costar trobarho, pero no's pot negar que ho han encertat. Li encomanaren els discursos den Ricart.

Y d'aquí els èxits del quefe de la minoria consistorial. Exits no obstant, de *divo*, perque els discursos ningú'ls entén.

Perque estàn fets en esperanto.

DE VUYT EN VUYT

Mancomunitats y Negocis o el quinqué del vell Montero

Al Senat s'ha armat bronquina
ab les Mancomunitats;
el senyor Junoy, *el negre*,
ab en Roig y Bergadà
han comensat la embestida
al senyor de Lourizán,
y el President patarranca
ha obert la caixa dels llamps,
declarant que no admetia
que se li fixés cap plas;
qu'el projecte, quan ell creguí
que la seva hora h'arriat,
s'aprovarà..., si es que volen
els Senadors aprovál.
Al Senat s'ha armat bronquina:
¡Deu nos guaidi d'un senat!

El senyor Montero Ríos
ja's comensa a dar pel bras;
ja no treu la *rojo y gualdo*
les trompetes y els tabals;
ja no més parla d'as ectes
d'extricta moralitat:
tots aquells que representin
a les Mancomunitats,
han de ser incompatibles
ab res que pugui semblar
ombra de bancs o d'empreses
que emp ein els capitals
en coses que's relacionin
ab les Mancomunitats,
com sons trens y carreteres,
conduccions d'aigua o be salts
dels que produheixen forsa
que's torna electricitat.
El senyor Montero Ríos
s'ens ha tornat purità.

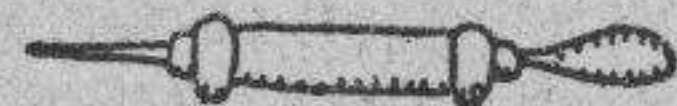
Lo que diu, per xò, es simpàtic
y ¡la vritat! no està mal...
Prò el senyor Montero Ríos
ja sab el tret allà ont và.
La intenció es reconsegrada;
més de quatre botaràn;
perque — estimats — avuy día
hi ha una afició tan gran
a enfiarse als carrechs públics
pera pogué agermanar
la política y la bossa
— la bossa particular —
que les empenes mes grosses
provenen d'aquest costat.
El senyor Montero Ríos
¡si n'es de reconsegrat!

Prò això no *quita*, caríssims,
perque el seu fill — ¡tot se sab!
se fiqui en tots els negocis
y arrambi ab tot lo que sab.
Si algú no entén què vull dirvos
que vagi a càla Ciutat,

y parli d'escombreries
y s'enteri de com và
aquell gran *Saneamiento*
anunciat de fa més anys
qu'el Messies qu'els xuetes
encara van esperant.
¡Si a càla Ciutat no ho diuen...
potser algú més ho dirà!
¡Les accions son tan boniques
quan no costan ni un sol ral
y es té un pare venerable
qual sol nom fa tremolar!
¡Una cosa es una cosa
y els rals — amics — son rals!

Ara veurèm lo que passa
dins y fora del Senat.
Ara sentirem discursos
de don Raymond Abadal.
Ara veurèn *Don Paquito*
quina cara hi posarà
Veurèm les b-n volensas
d'aquest partit liberal,
y el seu amor a lo nostre
fins ahont arriaràn.
Veurèm la *bien entendida*
si de debò's va acostant,
o altre cop les estridencies
pels carrers s'imposaràn...
Veurèm l'obra de *s lligueros*
— segons ells — com parará...
¡Y veurèm amics caríssims!
com ens han ensarronat
y com — a u'el meu entendre —
ens està bé: ¡per babaus!

EL GALL DE LA PASSIÓ

La minoria decapitada

JA fa temps que va sense cap pel mon la minoria
consistorial regionalista, però la cosa ha arribat
tan amunt que ara els mateixos regidors de la *Lliga*
se'n preocupen de que estiguin escapsats.

Se tracta del beatífic senyor Abadal que va deixar
Barcelona a principis d'istiu pera anarseu a refer la
seva preciosa salut, que per rés d'aquet mon voldriem
que perdès, el may prou alabat pare pedàs den Cam-
bó, Duràn y Prat de la Riba. Però l'istiu del senyor
Abadal, se veu qu'es més llarc que l'istiu dels altres
mortals, perque'ns trobém a darrers de novembre y
encara ningú li ha vist el pel per càla Ciutat.

Això, naturalment, porta una grossa pertorbació en
els bancs de les dretes, que no poden fer rès, ni dir
rès, ni pensar rès, ja que tot assumpte que's planteja
s'ha de resoldre de la mateixa manera: «Com que'l
senyor Abadal no hi es, esperèmlò que vingui». Lo
qual sigui dit es no resoldre gran cosa.

Aquesta trista situació ha motivat un concili, en el
qual sembla s'acordà requerir al senyor Abadal pera
que torni immediatament al Consistori ja que, sense
ell, els lleons de la *Lliga* no saben may per quin cap
tirar.

— ¡Y en Nualart? — direu.

¡Però si en Nualart es sempre de tot arreu, menys
d'allí ont te d'èsser!

— ¡Y en Ripoll?

¡ Però si en Ripoll, el bíblic, es tan disciplinat que fins accepta consells den Montañola!

— ¿ Y en Vallès y Pujals?

¡ Pobre Vallès! ¡ Tan bé que hauria anat de regidor a Terrassa, la seva ciutat natal, si no se n'hagués mogut mai!

— ¿ Y en Carreras Candi?

¡ Y cá! Aquest embestint castanyeres y protegint els pobres propietaris. ja té prou feina. Si fa alguna cosa més. que sigui extra, serà una friolera: aixís com una reversió de tramvies y rès més.

Or de llei

Les mosques

UNA de les coses que donaven més animació en el poble. eren les mosques.

Aquets animalets dócils, tan carinyosos, tan amics del home, s'hi trobaven tant bé en aquell lloch de calma y reculliment, que hi venien per la primavera, hi estiuejaban, s'hi quedaven a la tardor y no s'en movien a l'hivern. Arribaven les amables bestioletes sobre'ls vidres de la diligencia, mirant el paissatge, a l'esquena d'una mula o bé a dintre d'uns cistells de fruita. Mai arribaven a peu, ni's donaven la pena de volar, quan anaven de camí. Viatjaven pel llur recreament, y no era cosa de malmetres les aletes, que prou que les haurien de menester aixís que arribarien a terme.

Al ser-hi, a terme, refetes dessegnida i deixant les angunies y les molesties del viatge, se espolsaven, donaven un cop d'ull al terror, emprenien una volada indecisa de globo sense direcció, y es deixaven caure bonament allí ont les portava'l destí.

Aixó sí: semblava qu'estés vensut el destí. El destí sempre les duia a sobre'ls terroços, pero no aquells terroços que tant feien suar a n'els pagesos: a sobre'ls terroços de sucre, a les cuines, a les droguerías o allí ont hi hagués dolçor d'aliments o dolça dolçor de vagancia. Elles, ¡ pobretes! com a papellones de classe inferior, tot ho prenían per flor; l'home era una flor, els gossos també eren flors, pero flors que ensenyaven les espines de la boca; les cuines eren un parc, ab gran parterre de vianda, y'l rebost el jardí de les Hespèrides ont haurien passat una vida regalada a no ser la gran vigilancia.

Perque hi ha tanta gent dolenta an el mon, que valent-se de la bondat natural de les bestioles els posaven enganys d'astucia allí aont menos ho podien sospitar, tot pera fer mal, pera fer víctimes y

pera matar criatures indefenses. Devegades veien un tros de bolado sota una cosa de vidre qu'els semblava molt natural, hi entraven ab tota la confiança de la persona ignocenta, y un cop dintre, no trobaven mai bolado ¡ pobrissones!... Comensavan a voltar aquella capsa de vidre, per sobre, per sota, per tot arreu y a l'últim veien que allò que havien pres per una finca de *recreo* era un laberint, amb una piscina, amb una cisterna d'aigua (justament d'aigua que no la podien sofrir), ont anaven a ofegarse. Devegades veien una cassola y hi entraven y'ls passaven una tanca que'n deien la tapadora, y també morien ofegades però al menos tipes. Devegades (qui mal no fa, mal no pensa), s'instalaven en una cambra ben clara, ben blanca, ben *aseada*, pera rentarse les sis potetes, y també venia'l *verdugo* y'ls hi feia l'infamia de tancarlos les finestres, y elles havien de fugir a corre-cuita perque no ho podien sofrir això d'estar a les fosques.

La llum era'l seu goig, la seva passió y la seva vida. S'estimaven més un raig de sol o un tragueta de llum que una cullerada de mel o un terrós de sucre candi. L'esperaven que surtis, assegudes per les aceres, y aixís que arribava al matí, ah, fillets meus, ¡quina alegria en el mosquer, quina manera de deixar-s'hi anar y gronxar-s'hi y nadar enlaire! ¡Quines tertulies s'armaven a les portes de cà l'adroguer! ¡Quiu sarau volador a les entrades dels celler y de les tavernes! ¡Y quina manera de fer gimnástica per tots els carrers y places! Hi havia mosques mares que, encara no'l veien venir, se carregaven el noi a coll y'l portaven a volar y vo a que volaràs, amb el pés de la criatura; n'hi havia de grosses, de color d'acer daurat, amb uns bigotassos com de barquilla platejada, que eren més calmoses y preaien la seva *toma*, assegudes al pedr ç; n'hi havia que semblava que'l sol les emborratxes y donaven cops de cap an els vidres, y totes plegades, lluent-los les ales com espurnes, revolcant-se per l'atmòsfera, resultaven talment una polsería daurina, una vibració lluminosa, un espurneig de claror que a lo llarc dels carrers deserts feien com si l'aire bellugués y si trontollés el poble.

Elles soles l'omplien més el poble que tots els habitants y tota la concurrencia; n'eren el bullici, la gatzara y'l moviment; eren l'ornamentació dels carrers, la distracció del bestia y l'alegría de les cases. Sense haver estat mai domesticades, eren domèstiques per instint y per convicció; estimaven la llar, la vida íntima y reposada, y tot lo que agradava a l'home els agradava tant a n'elles, que molts cops ho tastaven abans que ell, y l'acompanyaven per tot y no'l deixaven ni de dia ni de nit; y n'eren tant de carinyoses, que molts cops, a força de tan carinyo, s'arribaven a fer pesades.

Això de pendres masses familiaritats si que ho tenien: s'ha de confessar, en honor a la veritat, perque es l'únic defecte positiu d'aquells animalets graciosos. Se feien mestresses de tot, entraven per tot, encara que hi haguessin malalts a la casa, se enteraven de tot lo que menjaven les families, s e

ficaven de peus y de mans dintre de lo més sagrat de la beguda, y la tastavan, y fins molts cops hi prenién banys, nadant y desnadant com si fossin a casa seva; se prenién la franquesa de fer pessigolles a les noies més honestes, de fer servir de passeig a les més venerables calves; de manera que ja's compendrà que no pecaven de prudentes; però fora això, ho feien tot am tanta ignocència, tant de per riure, am tanta gracia y am tanta dolçura, que sels podia perdonar a cambi de l'alegría que duien allí on les necessitaven y'l tracte afable y seguit que tenièn am tothom, ja que no feien com els goços que bordaven als qui veien mal vestits. Elles, com més pobres eren, més els freqüentaven, sense miraments ni escrúpuls y sense vanitat ridícules.

A tenir una mica de protecció, aquets aucellets cantants, haurièn tingut molta familia (y aixó que no l'escassejaven), y les cases y els carrers y el poble s'hauría vist més animat, sense comptar lo que hauría guanyat l'industria y el comerç y l'agricultura, que no he tingut temps de compartirho. Però no'n tenen gens de protecció. Els Ajuntaments de poblets petits no sen cuiden de l'agricultura; altre feina y altres maldecaps tenen: els pobres tenen prou feina a pagar pera que sen cuidin els que tindrièn que cuidarsen; els senyors... allí no n'hi havia de senyors; pero quan n'hi ha tot el dia baden, y per això les coses van tant bé. La mosca, com la persona, viu sense administració, sense estímuls, y té de acamparsela com pugui, per sa propia iniciativa faltada de forces vives que li dongui vida propia.

Però, deixant, pera no acalorarnos, la política, s'ha de confessar que a la mosca no n'hi falten pas de lo que'n dièm forces vives. Ella viu, socialment, sense governs, sense programes, com encare no saben veure les nostres societats, am tants drets y tants comitès y sufragis electorals, y bases y constitucions. Elles viuen perque tenen dret a viure, perque les han fetes pera viure, y perque han de donar vida als milers de criatures que tenen cada primavera; perque no se n'han d'estar, de viure; perque, no vivint moririèn... y perque no més coneixen un sol dret: el dret de la gana que aixís les fa pasturar, si l'han de menester, una costellada de mula que un cap de persona savia, esmorzant al dematí bestialitat y berenant inteligencia a la tarda.

L'hermós de elles es que no'n saben rés de tot això, y que ni ho saben ni ho prediquen. Elles han anat al poble perque allí ont hi hà persones humanes sempre hi ha per pasturar, y allí ont hi ha miseria es més fàcil de pasturarhi; hi han anat sense donarse aires de missió, ni de propaganda, ni de religió, ni d'internacionalisme: hi son y s'hi troben perque hi ha una força superior que les hi porta, que elles, que piquen, no coneixen y que'ls picats desconeixen; hi han anat per fatalisme, en classe de fulles que portà el vent, en classe de brossa viva, en classe de remat amb ales, en classe de pols y de

llevar venturera. Però elles, que son mosques, se comprèn que no sàpiguen perque hi van y perque hi viuen al poble, però'ls del poble, que no ho semblen, si no'ls diguessin perque no hi viuen no ho sabrien pas gaire més bé que les mosques. Hi viuen com elles, pera criar, pera buscarse un viure trist y miseríós pera xuclarse am modos la sang del vehi de més amunt o de mes avall, pera vegetar, pera dormir y pera morir-se al venir el fret del darrer hivern. Si somnien es que'ls altres els encomanen els somnis, si resan, es que'ls criden a resar; si no toquen sucre, es que'ls treuen la sucra quasi sempre, o'ls tanquen dintre'l pot de vidre; si estimen, es que'l calor de primavera'ls porta cançons al bec; si avorreixen, es que s'entreguen; y si ni avorreixen ni estimen, es que veuen la seva vida natural. Son lo mateix que les mosques, però sense xuclardor pera penetrar tant a la carn y sense ales pera volar per sobre de les miseries.

¡Fet y fet, la mosca es més franca, pobreta! Li falten moltes facultats, això si; però tenen més naturalitat que l'home. Elles compleixen lo que la Naturalesa'ls destina: festegen a la primavera, se casen a l'estiu, se divorcien sense soroll ni sentiments de *poètica*, a la tardor; y aixís que senten venir l'hivern se busquen un reconet aon no puguin fer gaire nosa, se tornen a netejar les sis mans, se posen el cap sota l'ala y s'adormen amb el somni dols de criatura ignorada.

Tant tranquil es el seu dormir, que dormen tot el sant hivern, y fins n'hi ha algunes que's descuïden de despertar-se.

Les unes se desperten. ¡Y tant si's desperten! Se desperten y si se desvetllen, com si no hagues-sin dormit, ¡pobriçones! tornen a fer de les seves en tots els pobles de mosques.

Perque n'hi ha de pobles, senyors, en que no son las *oscuras golondrinas* les que hi tornen: son les mosques.

Cada poble té'l seu destí y la seva poesia.

SANTIAGO RUSINYOL

Frases cèlebres

JA no es solzament en Pich, que amb alló dels *pronoms*, passarà a la *posterioritat*, que diu en Mir y Miró. Ara es aquet qui sembla que fa la competència an aquell.

Aixís aquet día, en Pich parlava d'una sessió adversa als regionalistes, dient: — aquella sessió va ser el vater-clos del catalanisme. — L'home, naturalment, volía dir el Waterlío.

Y en Mir per no sé menys, parlant de Barcelona, deia, cridant: — ¡Barcelona, cap y capsal de Catalunya! —

Volía dir, com pot veures *cap y casal*.

Per lo que's veu, tan *pronom* es l'un com l'altre.

EL GALL

SETMANARI NACIONALISTA

Cantarà cada dijous

Número solt : **10 cèntims**

SUSCRIPCIÓ . Espanya y possessions espanyolas, **1'50 Ptes.** trimestre

Estranger, **2'50 Ptes.**

■ ■ ■

Editarà, en follets de propaganda, els treballs més
 :: sobressortints dels primers escriptors catalans ::

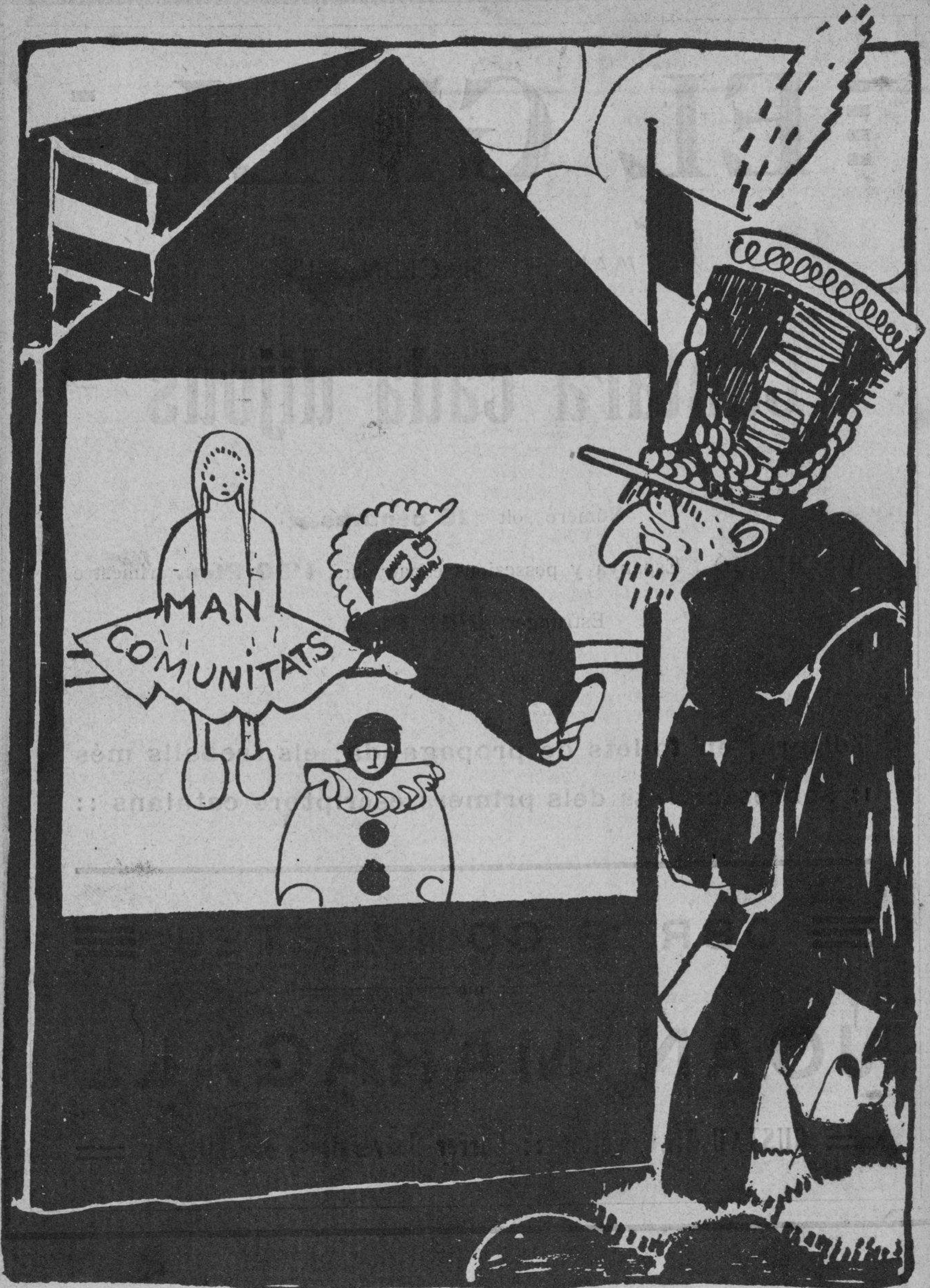

≡ OBRES COMPLETES ≡

DE

JOAN MARAGALL

≡ GUSTAU GILI, Editor :: Carrer Universitat, 45, interior ≡

En Montero Rios: Me sembla qu'are serà mes fácil tombarla.